

Sygn. akt XVII AmA 10/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 października 2013 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie-Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Danuta Brejtkopf

Protokolant: Maciej Gembarzewski

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2013 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) Sp. z o.o. w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

na skutek odwołania (...) Sp. z o.o. w W. od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 5 grudnia 2011 r.

I. oddala odwołanie

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt)

zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSR del. Danuta Brejtkopf

XVII AmA 10/12

UZASADNIENIE

Decyzją (...) z dnia 05.12.2011r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w pkt. I decyzji uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów działanie powoda polegające na:

1, zamieszczeniu w § 7 ust. 4 stosowanego przez tego przedsiębiorcę wzorca umowy p.n.: „Umowa o świadczenie usług dystrybucji” postanowienia o treści: „Terminem płatności jest dzień oznaczony na fakturze VAT nie krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury”, które to postanowienie jest postanowieniem umownym wpisanym na podstawie art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod pozycją 496 i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 26 września 2011 roku;

2, zamieszczeniu w § 11 ust. 1 stosowanego przez tego przedsiębiorcę wzorca umowy p.n.: „Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej (...) Sp. z o.o. instalacji elektrycznej obiektu klienta nr ...” postanowienia o treści: „Spory, jakie mogą powstać w wyniku realizacji Umowy Strony będą rozstrzygać w drodze negocjacji, a w przypadku braku porozumienia spory te będzie rozstrzygał sąd powszechny, właściwy dla siedziby (...) (...)”, które to postanowienie jest postanowieniem umownym wpisanym na podstawie art. 479⁽⁴⁵⁾ Kodeksu postępowania cywilnego do Rejestru

postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod pozycją 353 i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 1 września 2011 roku.

W pkt II decyzji Prezes UOKiK uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów działanie polegające na:

1. naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez zaniechanie umieszczenia w stosowanym wzorcu umowy p.n. „Umowa o świadczenie usług dystrybucji” postanowień określających wysokość bonifikaty za niedotrzymanie parametrów technicznych oraz standardów jakościowych obsługi, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 5. ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tj. Dz.U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625 ze zm.) i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 1 września 2011 roku.

2. naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez zaniechanie umieszczenia w stosowanych wzorcach umowy p.n. „Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej (...) Sp. z o.o. instalacji elektrycznej obiektu klienta nr ...” postanowień:

a) określających odpowiedzialność zakładu energetycznego za niedotrzymanie warunków umowy (za wyjątkiem odpowiedzialności za zwłokę) co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tj. Dz.U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625 ze zm.) i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 1 września 2011 roku;

b) określających warunki rozwiązania umowy, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tj. Dz.U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625 ze zm.) i stwierdził zaniechanie jej stosowania z dniem 26 września 2011 roku.

W pkt III decyzji Prezes UOKiK na podstawie art. 106 ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów nałożył na powoda :

1. Z tytułu naruszenia o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie I. 1 sentencji decyzji karę pieniężną w wysokości 90 348 zł,

2. z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie I.2 sentencji decyzji karę pieniężną w wysokości 135 522 zł,

3. z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie II. 1 sentencji decyzji karę pieniężną w wysokości 225 870 zł,

4. z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w punkcie II.2 sentencji decyzji karę pieniężną w wysokości 225 870 zł.

W uzasadnieniu decyzji Prezes UOKiK stwierdził, iż (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. jest przedsiębiorcą wpisanym do Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawa, pod nr (...). Przedmiotem działalności przedsiębiorcy jest między innymi dystrybucja energii elektrycznej, wykonywanie robót związanych z budową linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych oraz wykonywanie pozostałych instalacji budowlanych, wykonywanie instalacji elektrycznych.

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej (...) zawiera z konsumentami m.in. umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej oraz umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej przedsiębiorstwa posługując się w tym celu następującymi wzorcami umownymi: „Umowa o świadczenie usług dystrybucji”, „Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej (...) Sp. z o.o. instalacji elektrycznej obiektu klienta nr” oraz „Ogólne warunki świadczenia usługi dystrybucji przez (...) sp. z o.o.”

Wzorzec umowy pod nazwą „Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej (...) Sp. z o.o. instalacji, elektrycznej obiektu klienta nr” został wprowadzony przez Spółkę do obrotu prawnego z dniem 1 lipca 2007 roku, zaś stosowane wzorce umowy p.n. „Umowa o świadczenie usług dystrybucji” oraz „Ogólne warunki świadczenia usługi dystrybucji przez (...) sp. z o.o.” poczęto stosować od dnia 8 lipca 2008 roku.

Odnośnie § 7 ust. 4 wzorca umowy p.n. „Umowa o świadczenie usług dystrybucji” o treści: „Terminem płatności jest dzień oznaczony na fakturze VAT nie krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury”, pozwany stwierdził, iż wyrokiem z dnia 14 marca 2005 roku r. (sygn. akt XVII AmC 6/04) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie o treści: „Należność za gaz ziemny oraz świadczone Kupującemu usługi będą regulowane na podstawie faktur wystawionych przez Sprzedawcę (...) 14 dniowym od daty wystawienia faktury w przypadku wysyłki pocztą z wyłączeniem § 5 ust. 3 umowy. Należność za gaz ziemny, o której mowa w § 5 ust. 3 umowy Kupujący będzie regulował na podstawie faktur wystawionych przez Sprzedawcę w terminie podanym w fakturze”. Postanowienie to zostało wpisane do Rejestru o którym mowa w art. 479 /45 Kodeksu postępowania cywilnego pod pozycją 496. W uzasadnieniu do powyższego orzeczenia Sąd wskazał, iż omawiany zapis jest niedozwolonym postanowieniem umownym, o jakim mowa w art. 385³ pkt 8 i 9 k.c. Uregulowanie, zgodnie z którym początkiem terminu płatności należności za świadczenie drugiej strony jest dzień wystawienia faktury może powodować dla konsumenta szereg negatywnych konsekwencji. Zaliczyć należy do nich przykładowo konieczność zapłaty odsetek za opóźnienie w zapłacie należności w wyniku otrzymania faktury pocztą po terminie płatności w niej określonej, bądź też wyznaczenie zbyt krótkiego terminu płatności, z uwagi na opóźnienie doręczenia faktury. Konkludując Sąd wskazał, iż umowa powinna wyraźnie określać sposób oraz termin spełnienia świadczenia przez każdą ze stron, zwłaszcza gdy jedną z nich jest konsument, a nie profesjonalista.

Stosowane przez Spółkę postanowienie wskazuje, iż termin spełnienia świadczenia przez konsumenta określony będzie każdorazowo w wystawionej przez przedsiębiorcę fakturze oraz, iż nie będzie krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury. Omawianym postanowieniem (...) wprowadził zatem do obrotu konsumenckiego rozwiązanie tożsame z zakwestionowanym przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyżej wskazanym wyroku. Tak bowiem naraża ono niezasadnie konsumentów na odpowiedzialność z tytułu opóźnienia w zapłacie należności wynikających z zawartej umowy, z powodu okoliczności nie leżących po stronie konsumenta „może się on bowiem znaleźć w sytuacji, w której termin płatności określony na doręczonej mu fakturze będzie szczególnie krótki, lub nawet już upłyne. Jednocześnie Spółka nawet w takich okolicznościach uprawniona będzie do żądania chociażby odsetek za opóźnienie. Zdaniem Prezesa Urzędu stanowi to wyraz wyzyskania przewagi kontraktowej przez przedsiębiorcę w stosunkach konsumenckich.

Zdaniem pozwanego, cel jakiemu służyła klauzula wpisana do Rejestru pod poz. nr 496 oraz skutek jej stosowania jest identyczny jak skutek stosowania przez Spółkę ww. postanowienia zamieszczonego w § 7 ust. 4 wzorca umowy p.n. „Umowa o świadczenie usług dystrybucji”.

Odnośnie § 11 ust. 1 wzorców umowy p.n. „Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej (...) Sp. z o.o. instalacji elektrycznej obiektu klienta nr ...” o treści „Spory, jakie mogą powstać w wyniku realizacji Umowy Strony będą rozstrzygać w drodze negocjacji, a w przypadku braku porozumienia spory te będzie rozstrzygał sąd powszechny, właściwy dla siedziby (...) (...), pozwany wskazał, iż wyrokiem z dnia 18 października 2004 roku r. (sygn. akt XVII Amc101/03) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie o treści: „Wszelkie sprawy jakie mogą powstać w związku z realizacją umowy strony będą rozstrzygać w drodze negocjacji, a w przypadku niemożności osiągnięcia porozumienia przez Sąd miejscowo właściwy dla siedziby (...) S.A”. Postanowienie to zostało wpisane do Rejestru o którym mowa w art. 479⁽⁴⁵⁾ Kodeksu postępowania cywilnego pod pozycją 353. Tego typu postanowienia kwestionowane były przez ww. Sąd także później.

Odnośnie praktyki opisanej w pkt II decyzji Prezes UOKiK wskazał, iż zgodnie z treścią art. 5 ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo energetyczne umowa o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji paliw gazowych lub energii - powinna zawierać m.in. postanowienia określające wysokość bonifikaty za niedotrzymanie parametrów technicznych energii oraz

standardów jakościowych obsługi odbiorców. Wzorzec umowy p.n. „Ogólne warunki świadczenia usługi dystrybucji przez (...) sp. z o.o.” został bowiem wymieniony w treści § 1 ust. 3 wzorca p.n. „Umowa o świadczenie usług dystrybucji” jako integralna część Umowy, stanowiący jeden z jej załączników. Po myśli § 3 ust. 2 zawarte w nim są szczegółowe warunki świadczenia usług dystrybucji energii elektrycznej, w tym zmiany mocy umownej, jak również poszczególne prawa i obowiązki (...) i Odbiorcy. Spółka nie zawarła w ww. wzorcach umownych wszystkich wymaganych przepisem art. 5 ustawy Prawo energetyczne składników. Dotyczy to kwestii bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy oraz bonifikaty za niedotrzymanie parametrów technicznych energii. W powyższym zakresie nie wystarczy bowiem samo odesłanie do taryfy, która nie jest wymieniona, jako integralna część umowy i nie jest dostarczana przy zawieraniu umowy z konsumentem. Takie praktyki można uznać za naruszające interesy konsumentów, ponieważ konsumenci nie są w sposób jasny i jednoznaczny informowani o przysługujących im prawach w sytuacji niedotrzymania przez przedsiębiorstwo energetyczne warunków umowy. Zgodnie z art. 3 pkt 17 ustawy Prawo energetyczne, taryfa jest zbiorem cen i stawek opłat oraz warunków ich stosowania, opracowana przez przedsiębiorstwo energetyczne i wprowadzona jako obowiązująca dla określonych w niej odbiorców w trybie określonym ustawą. Przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem i dystrybucją energii elektrycznej ustala w taryfie ceny, stawki opłat za przyłączenie do sieci przesyłowej, stawki opłat za usługi przesyłowe, stawki opłat abonamentowych, bonifikaty z tytułu niedotrzymywania parametrów jakości dostarczanych paliw, opłaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców, opłaty za nielegalny pobór energii elektrycznej. Taryfa jest więc ważnym elementem stosunku zobowiązaniowego.

W opinii Prezesa Urzędu postanowienia taryfy, przynajmniej te obejmujące kwestie określone w art. 5 ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo energetyczne - w tym wysokość bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy oraz wysokość bonifikaty za niedotrzymanie parametrów technicznych energii - powinny być zamieszczone w umowie. Innym rozwiązaniem może być doręczenie taryfy (lub stosownego wyciągu) w formie załącznika stanowiącego integralną część umowy. Wówczas, zgodnie z art. 384 § 1 k.c, postanowienia taryfy będą traktowane na równi z zapisami wzorca umowy. Wydaje się być słusznym, zastosowanie wobec takich sytuacji art. 384 § 1 k.c, który nakłada na przedsiębiorcę obowiązek doręczenia konsumentowi ustalonego wzorca (regulaminu) przy zawieraniu umowy. Doręczenia nie może jednak zastąpić udostępnianiem taryf w jednostkach terenowych przedsiębiorstw energetycznych lub na stronach internetowych. W konsekwencji wzorzec odsyłający w swej treści do taryfy, która ani w całości ani w formie wyciągu nie jest konsumentowi doręczona, nie spełnia podstawowego wymogu sformułowania go w sposób jasny i zrozumiały (art. 385 § 2 k.c).

Takie działanie Spółki należy więc uznać za bezprawne i rażąco naruszające interesy konsumentów, ponieważ naruszenie obowiązku informacyjnego wyznaczonego przez art. 5 ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo energetyczne prowadzi do obejścia przepisów chroniących konsumentów, ograniczając tym samym możliwość dochodzenia przez nich ewentualnych roszczeń z tytułu nienależytego wykonywania umowy przez Spółkę. Tak więc, przedsiębiorca zastosował regulację, która niewątpliwie jest sprzeczna ze wskazanymi wyżej przepisami ustawy Prawo energetyczne i godzi w zbiorowy interes konsumentów.

Pozwany podniósł, iż stosownie do art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne umowa o przyłączenie do sieci powinna zawierać między innymi co najmniej postanowienia określające odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy, a w szczególności za opóźnienie terminu realizacji prac w stosunku do ustalonego w umowie oraz warunki rozwiązania zawartej umowy.

Analiza stosowanych przez (...) w obrocie konsumenckim wzorców umów p.n. „Umowa o świadczenie usług dystrybucji” wykazała, zdaniem Prezesa Urzędu, iż Spółka uchybiła wyżej wskazanemu obowiązkowi. Co prawda, we wzorcach tych Spółka zamieściła postanowienia wprowadzające kary umowne na rzecz obu stron umowy, jednak zastrzegła je tylko na wypadek nie dotrzymania przez przedsiębiorcę terminu przyłączenia a z drugiej strony w przypadku niedotrzymania przez konsumenta terminu gotowości do podłączenia instalacji elektrycznej. Zdaniem Prezesa Urzędu, taka regulacja może być poczytana za jedynie częściowe wypełnienie obowiązku określonego w art. 7 ust. 2 ustawy Prawo energetyczne, to jest zamieszczenie w umowie postanowień określających odpowiedzialność stron za szczególną postać niedotrzymania warunków umowy - opóźnienie terminu realizacji prac w stosunku

do umówionego. Podkreślić jednak należy, iż po myśli ww. ustawy umowa o przyłączenie do sieci winna zawierać postanowienia określające odpowiedzialność stron za niedotrzymanie także innych warunków umowy. Analizowane wzorce umowy takie postanowienia zawierały, jednak wskazywały one w tym zakresie jedynie na odpowiedzialność konsumenta (opisywały okoliczności leżące po stronie konsumenta uznawane za nienależyte wykonanie umowy oraz zakres przysługujących Spółce w przypadku ich wystąpienia roszczeń). Takie ukształtowanie wzorca umowy o przyłączenie do sieci nie tylko nie wypełniało obowiązku zamieszczenia w nim regulacji wskazującej na odpowiedzialność przedsiębiorcy z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy (za wyjątkiem opóźnienia w wykonaniu umówionych prac) ale również powodowało nierównomierne rozłożenie praw i obowiązków w zawiązywanym stosunku prawnym.

Podobnie, zdaniem Prezesa Urzędu, w analizowanych wzorcach umowy brak było postanowień określających warunki rozwiązania umowy o przyłączenie do sieci. Wzorce te zawierały postanowienia wskazujące na okoliczności leżące po stronie konsumenta, których wystąpienie poczytywane będzie za nienależyte wykonanie przez niego umowy. Jednocześnie postanowienia te zastrzegały w takich wypadkach uprawnienie przedsiębiorcy do rozwiązania umowy przez odstąpienie od niej z powołaniem się na zaistnienie którejś z określonych sytuacji i uprawnienie do żądania stosownego odszkodowania. W omawianych wzorcach brak było jednak uregulowań symetrycznych, to jest określających przypadki, w których to konsument byłby uprawniony do rozwiązania zawartej umowy z powołaniem się na zaistnienie okoliczności leżących po stronie przedsiębiorcy lub też okoliczności niezależnych od żadnej ze stron umowy.

Treść wzorców umowy stosowanych przez (...) nie zawierała uregulowań wskazujących w szczególności na odpowiedzialność Spółki z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, za wyjątkiem odpowiedzialności z tytułu opóźnienia w wykonaniu umówionych prac, oraz na warunki, jakie uprawniałyby konsumenta do rozwiązania zawartej umowy. Nie tylko uchybia to obowiązkowi określonemu w art. 7 ust. 2 ustawy Prawo energetyczne ale również w sposób oczywisty umniejsza pozycję prawną konsumentów w zawartych umowach. Nie posiadając odpowiedniej wiedzy o przysługujących im uprawnieniach konsumentów prawdopodobnie nie skorzystają z przysługujących im roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Spółkę.

Wymierzając przedsiębiorcy kary pieniężne Prezes UOKiK wskazał, iż pierwsza z kar pieniężnych wymierzona została za stosowanie przez (...) sp. z o.o. w W. praktyk polegających na zamieszczeniu w §7 ust. 4 wzorca umowy p.n. „Umowa o świadczenie usług dystrybucji” postanowienia tożsamego z klauzulą abuzywną wpisaną do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod nr. 496.

Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał oceny wagi stwierdzonej praktyki i na tej podstawie ustalił kwotę bazową, stanowiącą podstawę do dalszych ustaleń wysokości kary, a następnie - w oparciu o zaistniałe w sprawie okoliczności mające wpływ na wysokość kary - dokonał gradacji ustalonej kwoty bazowej.

Podstawą obliczenia wysokości kary jest przychód Przedsiębiorcy osiągnięty w roku poprzedzającym rok nałożenia kary tj. kwota (...) zł.

Przy wymierzaniu kary za powyższą praktykę przede wszystkim wzięto pod uwagę fakt, że naruszenie przez przedsiębiorcę zbiorowych interesów konsumentów polegało na stosowaniu postanowienia umownego tożsamego z klauzulą abuzywną.

Wymierzając karę Prezes Urzędu wziął po uwagę około trzyletni okres stosowania stwierdzonej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Mając powyższe na uwadze Prezes Urzędu uznał, iż waga omawianego naruszenia w niniejszej sprawie kształtuje się na poziomie (...) % przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2010 r.

Tym samym ustalona przez Prezesa Urzędu kwota bazowa stanowiąca równowartość (...) % przychodu osiągniętego przez przedsiębiorcę wynosi (po zaokrągleniu do zł.) (...) zł.

Dokonując ustalenia ostatecznego wymiaru kary pieniężnej nałożonej na Przedsiębiorcę rozważono również zastosowanie zaistniałych w postępowaniu okoliczności łagodzących jak i zaostrzających wymiar kary.

W przedmiotowej sprawie okolicznością łagodzącą mającą wpływ na wymiar kary, był fakt zaniechania przez przedsiębiorcę stosowania powyżej wskazanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Dodatkową okolicznością łagodzącą było również podjęcie przez Spółkę działań zmierzających do zmiany funkcjonujących w obrocie prawnym umów zawartych z konsumentami, to jest podjęcie czynności zmierzających do eliminacji trwających skutków stwierdzonych decyzją naruszeń. Spółka rozpoczęła bowiem proces aneksowania zawartych umów przesyłając do konsumentów, z którymi zawarła umowę o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej nowe wzorce umowne wraz z pismem przewodnim. Prezes Urzędu wziął w tym zakresie również pod uwagę zadeklarowany krótki okres realizacji tych czynności - termin ten został zakreślony na koniec 2011 roku. Jednocześnie Prezes Urzędu nie dopatrywał się okoliczności obciążających, które mogłyby wpłynąć na zaostrzenie wymiaru kary.

Uwzględnienie wskazanych powyżej okoliczności obniżających wymiar kary uzasadniało jej obniżenie o 50% co spowodowało, że ostateczna wysokość kary wynosi 90 348 z. Kara stanowi (...) przychodu przedsiębiorcy za 2010 rok.

Druga z kar pieniężnych wymierzona została za stosowanie przez (...) sp. z o.o. w W. praktyk polegających na zamieszczeniu w § 11 ust. 1 wzorca umowy p.n. „Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej (...) Sp. z o.o. instalacji elektrycznej obiektu klienta nr ...” postanowienia tożsamego z klauzulą abuzywną wpisaną do Rejestru postanowień wzorców.

Podstawą obliczenia wysokości kary jest przychód Przedsiębiorcy osiągnięty w roku poprzedzającym rok nałożenia kary tj. kwota (...) zł.

Przy wymierzaniu kary za powyższe praktyki przede wszystkim wzięto pod uwagę fakt, iż naruszenie przez przedsiębiorcę zbiorowych interesów konsumentów polegało na stosowaniu postanowienia umownego tożsamego z klauzulą abuzywną.

Wymierzając karę Prezes Urzędu wziął po uwagę również około czteroletni okres stosowania stwierdzonej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Mając powyższe na uwadze Prezes Urzędu uznał, iż waga omawianego naruszenia w niniejszej sprawie kształtuje się na poziomie (...) % przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2010 r. Tym samym ustalona przez Prezesa Urzędu kwota bazowa stanowiąca równowartość (...) % przychodu osiągniętego przez przedsiębiorcę wynosi (po zaokrągleniu do zł.) (...) zł.

W przedmiotowej sprawie okolicznością łagodzącą, mającą wpływ na wymiar kary, był fakt zaniechania przez przedsiębiorcę stosowania powyżej wskazanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Dodatkową okolicznością łagodzącą było również podjęcie przez Spółkę działań zmierzających do zmiany funkcjonujących w obrocie prawnym umów zawartych z konsumentami, to jest podjęcie czynności zmierzających do eliminacji trwających skutków stwierdzonych decyzją naruszeń.

Jednocześnie Prezes Urzędu nie dopatrywał się okoliczności obciążających, które mogłyby wpłynąć na zaostrzenie wymiaru kary.

Uwzględnienie wskazanych powyżej okoliczności obniżających wymiar kary uzasadnia jej obniżenie o 50% tj. o kwotę (po zaokrągleniu do zł.) 135 522 zł co spowodowało, że ostateczna wysokość kary wynosi 135 522 zł. Kara stanowi (...) przychodu przedsiębiorcy za 2010 rok.

Trzecia z kar pieniężnych wymierzona została za stosowanie przez (...) sp. z o.o. w W. praktyk polegających na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez zaniechanie umieszczenia we wzorcu umowy p.n. „Umowa o świadczenie usług dystrybucji” postanowień określających wysokość

bonifikaty za niedotrzymanie parametrów technicznych oraz standardów jakościowych obsługi, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne.

Podstawą obliczenia wysokości kary jest przychód Przedsiębiorcy osiągnięty w roku poprzedzającym rok nałożenia kary tj. kwota (...)zł.

Przy wymierzaniu kary za powyższe praktyki przede wszystkim wzięto pod uwagę fakt, iż naruszenie przez przedsiębiorcę zbiorowych interesów konsumentów polegało na braku udzielenia konsumentom pełnej i rzetelnej informacji wymaganej odpowiednimi przepisami ustawy Prawo energetyczne.

Wymierzając karę w niniejszej sprawie Prezes Urzędu wziął po uwagę około cztero letni okres stosowania stwierdzonych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Mając powyższe na uwadze Prezes Urzędu uznał, iż waga omawianych naruszeń w niniejszej sprawie kształtuje się na poziomie (...) % przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2010 r. Tym samym ustalona przez Prezesa Urzędu kwota bazowa stanowiąca równowartość (...) % przychodu osiągniętego przez przedsiębiorcę wynosi (po zaokrągleniu do zł.) (...)zł.

W przedmiotowej sprawie okolicznością łagodzącą, mającą wpływ na wymiar kary, był fakt zaniechania przez przedsiębiorcę stosowania powyżej wskazanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Dodatkową okolicznością łagodzącą było również podjęcie przez Spółkę działań zmierzających do zmiany funkcjonujących w obrocie prawnym umów zawartych z konsumentami, to jest podjęcie czynności zmierzających do eliminacji trwających skutków stwierdzonych niniejszą decyzją naruszeń. Jednocześnie Prezes Urzędu nie dopatrzył się okoliczności obciążających, które mogłyby wpłynąć na zaostrzeni wymiaru kary.

Uwzględnienie wskazanych powyżej okoliczności obniżających wymiar kary uzasadnia jej obniżenie o 50% tj. o kwotę (po zaokrągleniu do zł.) 225 870 zł co spowodowało, że ostateczna wysokość kary wynosi 225 870 zł.

Kara pieniężna stanowi (...) przychodu przedsiębiorcy za rok 2010.

Czwarta z kar pieniężnych wymierzonych w niniejszej sprawie wymierzona została za stosowanie przez (...) sp. z o.o. w W. praktyk polegających na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez zaniechanie umieszczenia we wzorcu umowy p.n. „Umowa o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej (...) Sp. z o.o. instalacji elektrycznej obiektu klienta nr ...” postanowień określających odpowiedzialność zakładu energetycznego za niedotrzymanie warunków umowy (za wyjątkiem odpowiedzialności za zwłokę) oraz określających warunki rozwiązania umowy, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 7 ust. 2 ustawy Prawo energetyczne.

Podstawą obliczenia wysokości kary jest przychód Przedsiębiorcy osiągnięty w roku poprzedzającym rok nałożenia kary tj. kwota (...)zł.

Przy wymierzaniu kary za powyższe praktyki przede wszystkim wzięto pod uwagę fakt, iż naruszenie przez przedsiębiorcę zbiorowych interesów konsumentów polegało na braku udzielenia konsumentom pełnej i rzetelnej informacji wymaganej odpowiednimi przepisami ustawy Prawo energetyczne.

Wymierzając karę w niniejszej sprawie Prezes Urzędu wziął po uwagę również około cztero letni okres stosowania stwierdzonych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Mając powyższe na uwadze Prezes Urzędu uznał, iż waga omawianych naruszeń w niniejszej sprawie kształtuje się na poziomie (...) % przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2010 r. Tym samym ustalona przez Prezesa Urzędu kwota bazowa stanowiąca równowartość (...) % przychodu osiągniętego przez przedsiębiorcę wynosi (po zaokrągleniu do zł.) (...)zł.

W przedmiotowej sprawie okolicznością łagodzącą, mającą wpływ na wymiar kary, był fakt zaniechania przez przedsiębiorcę stosowania powyżej wskazanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Dodatkową okolicznością łagodzącą było również podjęcie przez Spółkę działań zmierzających do zmiany funkcjonujących w obrocie prawnym umów zawartych z konsumentami, to jest podjęcie czynności zmierzających do eliminacji trwających skutków stwierdzonych niniejszą decyzją naruszeń. Jednocześnie Prezes Urzędu nie dopatrzył się okoliczności obciążających, które mogłyby wpłynąć na zaostrzenie wymiaru kary.

Uwzględnienie wskazanych powyżej okoliczności obniżających wymiar kary uzasadniało jej obniżenie o 50% tj. o kwotę (po zaokrągleniu do zł.) 225 870 zł co spowodowało, że ostateczna wysokość kary wynosi 225 870 zł. Kara pieniężna stanowi (...) przychodu przedsiębiorcy.

Odwołanie od decyzji złożył (...) Sp. z o.o. w W. zarzucając decyzji:

1. Naruszenie art. 233 kpc w zw. z art. 84 ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz dowolność w zakresie ustaleń dotyczących działań powoda będących podstawą decyzji poprzez niezgodną z treścią zapisów i intencją stron interpretację treści umów.
2. Naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 Ustawy poprzez błędną wykładnię i bezpodstawne uznanie, że stosowane przez powoda klauzule są tożsame z klauzulami wpisanymi do Rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone;
3. Naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 Ustawy poprzez błędną wykładnię i bezpodstawne uznanie, że stosowana przez powoda klauzula określająca Sąd właściwy dla sporów z konsumentami narusza interesy konsumentów;
4. Naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 Ustawy poprzez błędną wykładnię i bezpodstawne uznanie, że powód naruszył obowiązek udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji
5. Naruszenie art. 24 oraz art. 27 ust. 2 Ustawy poprzez niewłaściwe zastosowanie, polegające na uznaniu praktyk za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w sytuacji braku spełnienia przesłanki bezprawności działania.
6. Naruszenie art. 106 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 111 Ustawy poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, polegające na dowolnym, wybiórczym posłużeniu się przesłankami mającymi wpływ na nałożenie oraz wymiar kary pieniężnej.

oraz wnosząc o :

o zmianę zaskarżonej decyzji w całości i stwierdzenie niestosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

ewentualnie:

o zmianę zaskarżonej decyzji w części, w zakresie pkt. III decyzji poprzez zmniejszenie wysokości kar pieniężnych nałożonych na powoda,

a także

dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów wymienionych w treści odwołania na okoliczności wskazane w treści odwołania.

Powód stwierdził, iż Spółka stosowała postanowienie o brzmieniu „Terminem płatności jest dzień oznaczony na fakturze VAT nie krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury”, które Organ uznał za tożsame z postanowieniem wpisanym do Rejestru pod nr 496 o treści: „Należność za gaz ziemny oraz świadczone Kupującemu usługi będą

regulowane na podstawie faktur wystawionych przez sprzedawcę (...) 14 dniowym od daty wystawienia faktury w przypadku wysyłki pocztą z wyłączeniem § 5 ust. 3 umowy. Należność za gaz ziemny, o której mowa w § 5 ust. 3 umowy Kupujący będzie regulował na podstawie faktur wystawionych przez Sprzedawcę w terminie podanym na fakturze” (wyrok SOKiK z dnia 14 marca 2005 r., sygn akt XVII Amc 6/04).

W ocenie Spółki zarzut ten jest niezasadny, gdyż termin określony w cytowanym postanowieniu umowy nie został określony sztywno na 14 dni od wystawienia faktury, ale jako termin minimalny tj. nie krótszy niż 14 dni, wobec powyższego termin na dokonanie płatności w praktyce wynosi od 14 nawet do 45 dni, w zależności od dnia tygodnia oraz miesiąca roku kalendarzowego, w którym następuje odczyt rozliczeniowy oraz wystawienie faktury.

Na terenie działania Spółki każdy konsument może wybrać jeden z trzech różnych sposobów rozliczenia uwzględniający różny czas trwania okresów rozliczeniowych tj.:

- okres 1 miesięczny,
- okres 6 miesięczny oraz
- okres 12 miesięczny.

Dowód : przykładowe faktury w załączeniu

W praktyce oznacza to, że interes konsumenta w zakresie płatności faktur jest w pełni zabezpieczony. W ocenie Spółki nie istnieje ryzyko, że konsument otrzyma fakturę za zakupioną energię po określonym w niej terminie płatności, co mogłoby spowodować roszczenie Spółki o zapłatę ewentualnych odsetek z tytułu opóźnienia w zapłacie należności.

Spółka w toku postępowania przed organem wykazała szczegółowo proces wysyłki i dystrybucji faktur.

Dowód: zeznania świadków L. B., D. G. oraz A. T. - wszyscy na adres powoda.

Klauzula stosowana przez powoda określa termin jako oznaczony na fakturze, nie krótszy niż 14 dni od jej wystawienia. Klauzula wpisana do rejestru określa termin sztywny - 14 dni od wystawienia faktury. W praktyce znaczy to że konsument będący stroną umowy z (...) mógł mieć termin do zapłaty kilkudziesięciodniowy, a konsument będący stroną umowy ze wskazaną klauzulą abuzywną - zawsze będzie miał termin krótszy niż 14 dni (o czas doręczenia korespondencji).

Powód zwrócił uwagę na obowiązujące rozporządzenie Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków, zgodnie z którym (§17 ust. 1) „Odbiorca usług dokonuje zapłaty za dostarczoną wodę lub odprowadzone ścieki w terminie określonym w fakturze, który nie może być krótszy niż 14 dni od daty jej wysłania lub dostarczenia w inny sposób”.

Istotne znaczenie ma tutaj sposób określenia terminu jako „nie krótszy niż”. Zgodnie z zasadą racjonalnego prawodawcy Minister Budownictwa nie mógł wprowadzić powszechnie obowiązującego przepisu, który naruszałby zbiorowe interesy konsumentów, tym samym niemożliwe jest uznanie za takie zapisów stosowanych przez Spółkę.

Warto podnieść, że zapis Spółki jest bardziej zbliżony do zapisu z wyżej cytowanego rozporządzenia niż, do zapisu stanowiącego klauzulę niedozwoloną

W stosowanych przez Spółkę wzorcach Umów przyłączeniowych w § 11 ust. 1 zawarte jest postanowienie w brzmieniu „Spory, jakie mogą powstać w wyniku realizacji umowy Strony będą rozstrzygać w drodze negocjacji, a w przypadku braku porozumienia spory te będzie rozstrzygał sąd powszechny, właściwy dla siedziby (...)”,

Powód wskazał, że sąd właściwy dla siedziby spółki (Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia) jest sądem właściwym dla dużej liczby odbiorców energii elektrycznej - klientów Spółki jako sąd właściwy wg właściwości ogólnej dla mieszkańców dzielnicy (...).

Specyfika działania Spółki będącej przedsiębiorstwem sieciowym, (...)

(...) ((...)) energii elektrycznej, nie pozwala na

prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie przyłączeń do sieci oraz dystrybucji energii elektrycznej poza wyznaczonym obszarem.

Dowód: Decyzja URE wyznaczająca Spółkę (...)

Dystrybucyjnego, Koncesja na dystrybucję energii elektrycznej.

Uznanie powyższej klauzuli za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów prowadzi do alogicznego wniosku, zgodnie z którym przepisy o właściwości sądów również naruszają zbiorowe interesy konsumentów. Odległość Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia od najodleglejszych obszarów działania Spółki nie przekracza 30 km, co nie stanowi odległości większej niż odległości wyznaczonych właściwości Sądów Rejonowych (np. Sąd Rejonowy w Białymstoku obejmuje obszarem właściwości odległe o ok. 30 km. Ł.).

W przypadku wyboru Sądu właściwego wybór określonego Sądu Rejonowego nie ma wpływu na potrzeby konsumenta, a specyfika działalności przyłączeń do sieci elektroenergetycznej powoduje po stronie konsumenta konieczność zawarcia stosunku-prawnego z określonym podmiotem, do którego należy dana sieć elektroenergetyczna.

W ocenie Spółki, postanowienie w cytowanym wyżej brzmieniu w stosowanych wzorcach Umów o przyłączenie nie wywarło i nie wywiera w praktyce negatywnego skutku dla konsumentów, będących stroną umów o przyłączenie.

Spółka nigdy nie pozywała do sądu konsumentów, z którymi zawarte zostały umowy o przyłączenie do sieci.

Dowód: zeznania świadka M. Ż. - na adres powoda.

Powód podniósł, iż Organ w raporcie pn. "Pozycja konsumenta na rynku energii elektrycznej:" stwierdził, iż wzorzec odsyłający w swej treści do taryfy, która ani w całości ani w formie wyciągu nie jest konsumentowi doręczona, nie spełnia podstawowego wymogu sformułowania go w sposób jasny i zrozumiały (art.385 § 2kc).

Dowód : „Pozycja Konsumenta na Rynku Energii Elektrycznej” (W.- W., czerwiec 2011.)

Powód podkreślił, że nie istnieje przepis zabraniający odesłania zawartego w treści umowy sprzedaży energii elektrycznej do innego dokumentu, który określałby konkretne postanowienia umowne. Identyfikując zatem normę prawną której naruszenie stanowiło w ocenie organu naruszenie obowiązku informacyjnego przez powoda, pozwany przyjął bezpodstawnie, że istniejące w (...) sp. z o.o. odesłania nie stanowią realizacji obowiązku wynikającego art. 5 ust. 2 upe lub 7 ust. 2 upe.

Ponadto, zgodnie z poglądem pozwanego wyrażonym w Raporcie, obowiązek byłby spełniony, w przypadku uznania Taryf za wzorzec umowny zgodnie z art. 384 § 1 k.c. Wobec powyższego poglądu należy przywołać i podkreślić ugruntowany wśród znawców przedmiotu prawa energetycznego wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2007 roku o sygn. III CSK 388/06, zgodnie z którym: **„Zatwierdzona przez Prezesa URE taryfa cen energii stanowi wzorzec umowny w rozumieniu art. 384 k.c, którym strony są związane.”**

Temat ten był również przedmiotem uchwały Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2007 roku o sygn. akt III CZP 111/06, zgodnie z którą nie istnieje obowiązek doręczania zatwierdzonych przez Prezesa URE Taryf.

„1. Zatwierdzona przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki i opublikowana taryfa zmieniająca ceny energii w czasie trwania stosunku prawnego

wynikającego z umowy sprzedaży energii wiąże odbiorcę w terminie określonym w umowie, w granicach przewidzianych w art. 47 ust. 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (jedn. tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 ze zm.).

2. Artykuł 384¹ k.c. nie ma zastosowania również w zakresie, w którym -odwołując się do art. 384 k.c. - określa sposób prawidłowego zakomunikowania drugiej stronie treści nowego wzorca (przez doręczenie), zgodnie bowiem z art. 5 ust. 5 Pr.energ. nie ma obowiązku doręczenia adherentowi zatwierdzonych taryf. Taryfy te muszą być natomiast opublikowane (art. 47 ust. 3 Pr.energ.); o przewidzianej w nich podwyżce cen lub stawek opłat sprzedawca energii obowiązany jest powiadomić odbiorców w ciągu jednego okresu rozliczeniowego od dnia tej podwyżki (art. 5 ust. 6 Pr. Energ)."

Dowód: Taryfy (...) sp. z o.o. 2008 r., 2009 r., 2010 r., 2011 r.

Wszystkie Taryfy (...) zawierają też określenie stawki ryczałtowej bonifikaty w złotych z tytułu niedotrzymania napięcia znamionowego zamieszczane w rozdziale pt. Bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców i parametrów jakościowych energii.

Konsument miał zapewnione prawo do uzyskania rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji również w sposób uregulowany ustawowo. Dodatkowy dostęp do tych informacji zapewniony jest poprzez ustawę z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.). Biuletyn Urzędu Regulacji Energetyki jest częścią Biuletynu Informacji Publicznej, a dokumenty, o których mowa stanowią informację publiczną.

Wobec powyższego oczywistym jest, że konsument miał zapewnione prawo do uzyskania rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji zarówno o przedmiocie, jak i warunkach skorzystania z oferty przedsiębiorcy .

Zgodnie z art. 7 ust. 2 upe. umowa o przyłączenie do sieci powinna zawierać co najmniej postanowienia określające: (...) odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy, a w szczególności za opóźnienie terminu realizacji prac w stosunku do ustalonego w umowie oraz (..) warunki jej rozwiązania. W ocenie Spółki postanowienia dotyczące ww. kwestii zostały zawarte we wzorcu Umowy przyłączeniowej.

Dowód: treść stosowanych przez Spółkę wzorców .

Powód stwierdził ,iż § 8 ww. wzorca umów reguluje odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy, tj. za opóźnienia w realizacji prac przez Spółkę oraz za opóźnienia klienta w dokonywaniu płatności. Przepis art. 7 ust. 2 upe. nie reguluje w jakim stopniu szczegółowości powinna być określona umowna w umowie odpowiedzialność stron za nie dotrzymanie jej warunków.

Z punktu widzenia interesów konsumenta najbardziej istotną kwestią jest określenie zasad dotyczących odpowiedzialności Spółki za opóźnienia w realizacji prac wynikających z tej umowy, co zgodnie z prawem zostało określone. W każdym innym przypadku znajdą zastosowanie zasady ogólne prawa cywilnego, dotyczące naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania.

Powód nie zgodził się z zarzutem, iż Spółka w stosowanych wzorcach nie określiła sposobu rozwiązania Umowy. Regułą jest, iż umowa rezultatu, a taką jest umowa o przyłączenie do sieci, nie przewiduje wypowiedzenia tej umowy, natomiast określa możliwość odstąpienia od umowy, czyli złożenia oświadczenia woli, na skutek którego stosunek prawny wygasa od momentu zawarcia umowy.

W § 9 Umowy przyłączeniowej przewidziano możliwość odstąpienia od tych umów zarówno przez Spółkę, jak konsumenta. Postanowienie § 9 pkt 2 stosowanych wzorców w praktyce daje prawo klientowi do odstąpienia od umowy na każdym etapie jej realizacji. Określenie sposobu odstąpienia od umowy realizuje obowiązek umieszczenia w jej treści warunków rozwiązania umowy.

Powód zakwestionował także wysokość i sposób nałożenia kar pieniężnych.

W pierwszej kolejności Powód wskazał naruszenie dyspozycji art. 106 ust.1 pkt 4 Ustawy. Pozwany stwierdził w Decyzji dwie praktyki określone pkt I i II Decyzji. W pierwszej z praktyk Pozwany wyodrębnił dwa działania, w drugiej dwa zaniechania przedsiębiorcy.

Tymczasem w pkt III rozstrzygnięcia Pozwany nałożył cztery różne kary -dwie za dwa działania, dwie za dwa zaniechania.

Taki sposób rozstrzygnięcia jest niezgodny z art. 106 ust. 1 pkt 4 Ustawy, zgodnie z którym karę pieniężną nakłada się za stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Oznacza to, że stwierdzenie dwóch praktyk może skutkować wyłącznie nałożeniem dwóch kar.

Zdaniem powoda jeśli nie można przypisać przedsiębiorcy winy (choćby nieumyślnej), kara nie może zostać nałożona. Z kolei w sytuacji, gdy wina zostanie stwierdzona, jej rozmiar wpływa na wysokość nałożonej kary.

Obowiązkiem Prezesa UOKiK przy nakładaniu kary pieniężnej jest udowodnienie wystąpienia przesłanki winy poprzez odwołanie się do takich elementów jak zamiar wywołania określonego skutku, czy kryterium dochowania należytej staranności.

Powód podkreślił, że jego działanie nie miało charakteru zawinionego, nie było intencją powoda skracanie terminów płatności lub nieprawidłowe naliczanie odsetek, czy też niedoinformowanie odbiorców energii elektrycznej.

Powód pokreślił, że (...) jest w gorszej sytuacji niż inne spółki, którym również zarzucono praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów. Częstokroć zarzuty dotyczyły identycznych klauzul lub obowiązku informacyjnego w takim samym zakresie. Spółki te jednak złożyły zobowiązanie do zaniechania praktyk i - w drodze decyzji pozwanego -uzyskały wielomiesięczny czas na zmiany we wzorcach.

(...), które zaniechało praktyki jeszcze w trakcie postępowania zostało obciążone karą finansową, a inne spółki, które mają okres np. 15 miesięczny na zmiany i tym samym w dalszym ciągu stosują kwestionowane przez UOKiK zapisy we wzorcach umów - nie otrzymały takich kar. Sytuacja taka pozostaje w oczywistej sprzeczności z zasadami równości wobec prawa i proporcjonalności.

.Dowód: tabela zestawiająca praktyki (...) z innymi praktykami stwierdzonymi przez pozwanego oraz decyzje opublikowane do dnia wniesienia niniejszego odwołania

Ustalając wysokość kwoty bazowej organ nie badał, jaki miał udział przychód przedsiębiorcy z działalności, której dotyczy zarzut naruszenia, w ogólnym przychodzie (...) sp. z o.o. Jak wynika tymczasem z dokumentów przedstawionych przez Spółkę, udział przychodu związanego z działaniem uznanym przez Organ za naruszające zbiorowe interesy konsumentów jest niewielki. Dokonując ustalenia kwoty bazowej kary Prezes UOKiK nie przedstawił w uzasadnieniu Decyzji żadnej argumentacji uzasadniającej ustalenie jej na określonym w Decyzji poziomie. Przyjąć zatem należy, że niewielki udział przychodów przedsiębiorcy uzasadnia zastosowanie zmniejszenia kwoty bazowej od poziomu ustalonego w Decyzji.

Dowód : „Wyjaśnienia w sprawie ustalania wysokości kar pieniężnych za stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów” (Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, 2009r.)

Prezes UOKiK przyjął jako podstawę obliczania kary kwotę (...)zł.

Tymczasem przychód Spółki w 2010 roku w zakresie dystrybucji energii elektrycznej do konsumentów (wzorzec umowy dystrybucyjnej) wynosił (...) zł, a przychód z przyłączeń konsumentów wynosił (...)zł.

Powyższe oznacza, że rzeczywisty przychód, z działalności, której dotyczą zarzuty (razem: (...))zł) było ponad dwieście razy mniejszy niż przychód uwzględniony przez Organ. Oznacza, to spełnienie przesłanki niewielkiego udziału przychodów z działalności, której dotyczy zarzut.

Dowód: sprawozdanie G.10.4.; sprawozdanie DTA (1A) za 2010 rok oraz zeznania świadka A. N..

Pozwany wniósł o oddalenie odwołania , powołując się na argumenty zawarte w decyzji , uzasadniając decyzję.

W piśmie z dnia 8.05 2013r. powód stwierdził, iż ustawodawca w art. 24 ust. 1 ustawy antymonopolowej zakazał stosowania przez przedsiębiorców bezprawnych praktyk, których skutkiem jest naruszenie zbiorowych interesów konsumentów tzw. klauzula generalna praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Przesłanka godzenia w zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy antymonopolowej, z związku z art. 24 ust. 1 ustawy antymonopolowej może polegać wyłącznie na naruszeniu tych interesów. Interpretacja ww. przepisów nie pozwala na przyjęcie innego poglądu niż tylko takiego, zgodnie z którym pojęcie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów nie odnosi się do zagrożenia zbiorowych interesów konsumentów.

W związku z powyższym z powodu braku spełnienia wszystkich przesłanek określonych w art. 24 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy antymonopolowej brak było podstaw do wydania Decyzji uznającej w pkt I działania Spółki praktykę za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Organ nie udowodnił, że w stosowanych przez Spółkę wzorcach kwestionowane przez niego postanowienia naruszyły zbiorowe interesy konsumentów

Powyższe wywody znajdują również odpowiednie zastosowanie w odniesieniu do pkt. II Decyzji, w którym Organ uznał działania Spółki za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy antymonopolowej, polegającą na naruszeniu udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

Organ wskazuje, że Spółka naruszyła obowiązek udzielenia konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, wynikający z art. 5 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne oraz z art. 7 ust. 2 . Brak jest natomiast udowodnienia przez Organ przesłanki naruszenia zbiorowego interesu konsumentów, wynikającej z art. 24 ust. 2 pkt. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy antymonopolowej,

Przesłanka godzenia w zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy antymonopolowej może bowiem polegać wyłącznie na naruszeniu tych interesów (w rozumieniu ich faktycznego uszczerbku).

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił i zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd podziela ustalenia faktyczne i prawne poczynione przez Prezesa UOKiK w sprawie nin. i przyjmuje je za swoje.

Sąd ustalił:

Bezsporne jest, iż powód stosował w obrocie z konsumentami wskazane w decyzji wzorce umowne.

Sąd zważył :

Stosownie do art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16.02.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. 2007.50.331 ze zm.) zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności:

1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.);

2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji;

3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 13.07.2006 r. (sygn. III SZP 3/06) stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c, może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (art. 23a ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, jednolity tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 86, poz 804 ze zm).

Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu do uchwały, iż praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów obejmuje również przypadki wprowadzenia jedynie zmian kosmetycznych, polegających na przedstawieniu szyku wyrazów lub zastąpienie jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli.

Odnosząc się do zarzutów odwołania w pierwszej kolejności wskazać należy, iż art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów określa, że zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Skoro przedsiębiorca stosuje zakazane praktyki to jest to działanie bezprawne.

O tym, że dana praktyka narusza zbiorowe interesy konsumentów przesądza fakt, iż dotyczy ona nie tylko konsumentów związanych z powodem stosownymi umowami ale dotyczy nieograniczonego kręgu potencjalnych klientów powoda, do których mają zastosowanie stosowane przez powoda wzorce umów.

Tym samym dla bytu zakazanej praktyki nie ma znaczenia faktyczne naruszenie interesów aktualnych klientów przedsiębiorcy, bowiem praktyki określone art. 24 ustawy okik nie odnoszą się do konkretnych umów zawartych z klientami powoda.

W świetle powyższych rozważań, w ocenie sądu, analiza kwestionowanych przez pozwanego postanowień wzorca umów wskazuje na to, powód dopuścił się stosowania zarzucanych mu praktyk.

Odnośnie praktyki, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16.02.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów sąd zważył :

W § 7 ust. 4 kwestionowanego postanowienia wzorca, powód wskazał iż termin spełnienia świadczenia przez konsumenta jest określony każdorazowo w wystawionej przez powoda fakturze i termin ten nie jest krótszy niż 14 dni od daty wystawienia faktury. W ocenie sądu postanowienie to jest tożsame z postanowieniem wpisanym do rejestru klauzul niedozwolonych pod poz. 496.

Uzależniając termin spełnienia świadczenia przez konsumenta od daty wystawienia faktury, konsument będący w opóźnieniu z zapłatą należności bez swojej winy, narażony jest na konieczność zapłaty odsetek za opóźnienie w zapłacie należności.

Sposób rozliczania konsumenta uwzględniający różny czas trwania okresów rozliczeniowych z tytułu faktur nie może mieć znaczenia przy ocenie tożsamości kwestionowanego postanowienia, z tym, wpisanym do rejestru klauzul abuzywnych, skoro bez względu na różny czas trwania okresów rozliczeniowych, określony we wzorcu, 14 dniowy termin płatności, odnosi się do wszystkich sposobów rozliczania płatności przez konsumentów, w sposób jednakowy tj. od daty wystawienia faktury.

Powoływanie się przez powoda na treść rozporządzenia Ministra Budownictwa z dnia 28.06.2006 r. w sprawie określenia taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf, oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków jest bezprzedmiotowe w sprawie niniejszej, nie mniej jednak wskazać należy, iż cytowany przepis rozporządzenia Ministra Budownictwa odnosi się do daty wysłania lub dostarczenia faktury a nie do daty jej wystawienia.

Kwestionowane postanowienie wzorca nie zawiera zastrzeżenia co do terminu „nie krótszego niż 14 dni” od daty wysłania lub dostarczenia faktury.

W ocenie sądu postanowienie wzorca, które określa, iż początkiem terminu płatności należności za świadczenia, jest dzień wystawienia faktury, z zastrzeżeniem terminu, wskazanym we wzorcu, rażąco narusza interesy konsumentów narażonych na negatywne konsekwencje opóźnień w płatnościach, na rzecz spółki, wynikłych nie z winy konsumentów.

Odnośnie postanowienia § 11 ust. 1 wzorca umowy, to wskazać należy, iż postanowienia o tożsamej treści były już wielokrotnie wpisywane do rejestru klauzul niedozwolonych, w tym pod poz. 353 wskazaną przez pozwanego w uzasadnieniu decyzji, jako naruszające art. 385³ pkt 23 kc, narzucając konsumentowi rozpoznanie sprawy przez sąd, który nie jest właściwy dla konsumenta według zasad określonych art. 27 i nast. kc.

Stosowanie przez powoda klauzuli o tożsamej treści z klauzulami wpisanymi do rejestru uznać należy za zakazaną art.24 ustawy okik praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Odnośnie praktyki polegającej na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji Sąd zważył :

Art. 5 ust. 2 pkt 2 oraz art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 10.04.1997 r. Prawo energetyczne wprost określa co powinna zawierać umowa przedsiębiorstwa energetycznego z odbiorcami energii.

Bezsporne jest, iż kwestionowany wzorec umowy nie zawierał postanowień określających wysokość bonifikaty za niedotrzymanie parametrów technicznych oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców.

Rozważania powoda co do tego, iż nie istnieje przepis zabraniający odesłania zawartego w treści umowy, do innego dokumentu, to jest do taryf (...) jako wzorców umów są bezprzedmiotowe wobec obowiązku nałożonego na przedsiębiorcę art.5 ust 2 pkt 1 Prawa energetycznego wskazującego, iż to umowa o świadczenie usług ma zawierać postanowienia co do wysokości bonifikaty za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorcy.

Nic nie stoi na przeszkodzie by te same zapisy powtórzyć w innych dokumentach obowiązujących odbiorców energii (np. w taryfach) skoro nie istnieje przepis zabraniający powtórzenia zapisów umowy w innych dokumentach nawiązujących do umów, jeśli dokumenty te nie stanowią integralnej części umowy.

Art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 10.04.1997 r. Prawo energetyczne stanowi, iż umowa o przyłączenie do sieci powinna określać odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy, a w szczególności za opóźnienie terminu realizacji prac w stosunku do ustalonego w umowie, oraz okres obowiązywania umowy i warunki jej rozwiązania.

W kwestionowanym wzorcu powód w § 8 wzorca uregulował odpowiedzialność stron za opóźnienia w realizacji prac przez spółkę oraz za opóźnienia klienta w dokonywaniu płatności.

We wzorcu przedsiębiorca nie zawarł regulacji wskazującej na jego odpowiedzialność z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy z przyczyn innych niż opóźnienie w realizacji prac przez spółkę.

We wzorcu natomiast powód zawarł postanowienia wskazujące na okoliczności leżące po stronie konsumenta, uznawane za nienależyte wykonanie umowy oraz zakres przysługujących spółce roszczeń w razie zaistnienia tych okoliczności.

Takie ukształtowanie stosunków umownych wskazuje na nierównomierne rozłożenie praw i obowiązków stron umowy, na niekorzyść konsumentów, nie posiadających pełnej i rzetelnej informacji o przysługujących im roszczeniach z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy z przyczyn leżących po stronie powoda, innych niż te wskazane w § 8 wzorca.

W kwestionowanym wzorcu brak było również postanowień określających przypadki, w których konsument byłby uprawniony do rozwiązania umowy z powodu zaistnienia okoliczności leżących po stronie spółki. W to miejsce spółka zawarła we wzorcu możliwość odstąpienia od umowy przez konsumenta na wypadek okoliczności uzasadniających rozwiązanie umowy z powodu zaistnienia okoliczności zawinionych jedynie przez konsumenta.

Stosownie do art. 106 ust.1 ustawy z dnia 16.02.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie:

- 1) dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 6, w zakresie niewyłączonym na podstawie art. 7 i 8, lub naruszenia zakazu określonego w art. 9;
- 1) dopuścił się naruszenia art. 81 lub 32 Traktatu WE;
- 2) dokonał koncentracji bez uzyskania zgody Prezesa Urzędu;
- 3) dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24.

Zgodnie z art. 111 przywołanej wyżej ustawy przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, o których mowa w art. 106-108, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut powoda o naruszeniu przez Prezesa UOKiK art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zarzucając powodowi praktyki odnosiły się do dwóch różnych wzorców umowy, wskazanych w sentencji decyzji, regulujących odmiennie stosunki prawne zawierane na ich podstawie z konsumentami.

W każdym z tych stosunków występowały dwa rodzaje naruszenia spełniające przesłanki z art. 24 ust. 2 pkt 1 oraz art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy okik.

Z treści art. 106 ust.1 ustawy okik wprost wynika, iż Prezes UOKiK może nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się stosowania zakazanych praktyk.

Kara pieniężna zatem może być nałożona na przedsiębiorcę, niezależnie od tego czy dopuścił się naruszenia przepisów ustawy umyślnie czy też nieumyślnie.

Treść art. 106 ust. 1 ustawy okik stanowi, iż Prezes UOKiK może nałożyć na przedsiębiorcę karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu przedsiębiorcy osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, nie ograniczając wysokości kary do przychodów przedsiębiorcy, z działalności której dotyczy zarzuty.

W uzasadnieniu decyzji Prezes UOKiK wymienił okoliczności, zarówno obciążające jak i łagodzące, mające wpływ na określenie wysokości kar, w tym fakt współpracy powoda z organem w trakcie postępowania administracyjnego.

Zważyć należy, iż kary wymierzone przez Prezesa UOKiK spełniają funkcje prewencyjne, represyjne i wychowawcze, zatem nie mogą być wymierzone w symbolicznej wysokości i muszą stanowić dolegliwość dla przedsiębiorców dopuszczających się naruszenia przepisów ustawy.

Zważywszy na górną granicę wysokości kary określoną art. 106 ustawy okik wymierzone w sprawie niniejszej kary uznać należy za minimalne oraz adekwatne do ich funkcji represyjnej i wychowawczej, w stosunku do stwierdzonych naruszeń ustawy okik godzących w interesy konsumentów.

Sąd oddalił wnioski dowodowe powoda, gdyż fakty mające być przedmiotem dowodu nie są sporne między stronami.

Stawiając zarzut naruszenia przez organ zasad równości i proporcjonalności powód nie przedstawił żadnych faktów uzasadniających tę tezę.

Samo stwierdzenie, że inne spółki, którym zarzucono praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, kar pieniężnych nie otrzymały, nie uzasadnia zarzutu wobec braku wskazania na identyczność co do toku postępowań administracyjnych prowadzonych przez Prezesa UOKiK w tych spółkach ,z tokiem postępowania administracyjnego w sprawie niniejszej(art. 6 kc).

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji (art.479^{31a} § 1 kpc).

O kosztach orzeczono stosownie do art. 98 i 99 kpc.

SSR (del.) Danuta Brejtkopf